

Rune Lundgren – Ny hedersledamot i SLMF

Rune Lundgren utsågs till hedersledamot i SLMF vid den Svenska Lungkongressen som hölls i Umeå och detta var särskilt passande då han hela sitt yrkesverksamma liv som lungmedicinare varit verksam i Umeå. Rune har varit en stor entreprenör inom lungmedicinen och har haft en nyfikenhet på nya tekniker och möjligheter att angripa kliniska problem.



Foto: Helena Nordlund.

Rune Lundgren utbildade sig till läkare i Umeå och tillhörde den första kursen som gick hela sin utbildning i Umeå. Han blev legitimerad 1973 efter att ha gjort sina assistenttjänstgöringar i Lycksele och kom sedan till lungkliniken. Här introducerades han i att utföra bronkoskopier av den dåvarande chefen docent Lars-Gösta Wiman. Till en början raka bronkoskopier, men då det flexibla fiberbronkoskopi instrumentet blev tillgängligt övergick man snabbt till att använda detta. Umeå var den första lungkliniken i landet som 1975 introducerade den nya tekniken i cancerdiagnostik och utredning av andra lungsjukdomar genom Runes och Lars-Göstas pionjärarbete

Den nya tekniken med sin smidighet och enklare genomförande ledde Rune in på forskningsbanan och med en rad olika innovativa studier kom hans doktorsavhandling att klargöra och befästa fiberbronkoskopins position och värde. Studierna inkluderade arbeten rörande effektiviteten av fiberbronkoskopi i cancerdiagnostik med cytologier och biopsier och blev uppmärksammade. Instrumentets påverkan på mucociliär clearance studerades tillsammans med samarbetspartners på KI och kompletterades med morfologiska studier på kaniner för att klarlägga i vilken omfattning som bronkmukosan påverkades av cytologisorbörstningar och hur snabbt läkningsprocessen kom igång. Minnesrik var den studie som genomfördes på lungmottagningen tillsammans med anestesikollegor då högerkaterisering ge-

nomfördes med tryckmätningar i kärlsystemet under pågående bronkoskopi. Studien visade att endast obetydlig hemodynamisk påverkan uppstod under fiberbronkoskopi, en ytterst nödvändig kunskap för fiberbronkoskopins fortsatta utveckling.

Rune Lundgrens avhandling var den första doktorsavhandlingen från Lungkliniken i Umeå och inspirerade många andra till att fortsätta med bronkoskopiforskning inom olika sjukdomsområden.

Rune Lundgrens fortsatta bronkoskopiforskning har också den blivit mycket uppmärksammad och han blev snabbt nationellt och internationellt etablerad. Han utvecklade t.ex. även en speciellt lång och styv nål som medgav punktion av bland annat subcarinala körtlar och etta långt innan andra forskare kom in på området och andra nålssystem utvecklades. Ett annat område som studerades var effektiviteten av olika biopsitänger. Rune var även bland de första i Sverige att utföra bronkoalveolärt lavage och visade på hur effektivt detta var för diagnostik av lungtuberkulos i jämförelse med magsköljningar, som annars var en standardmetod för att säkra material till tbc-odlingar.

Inhalationssteroider i högdos i astmabehandlingen gjorde sitt intåg under det tidiga 1980-talet. En fråga som då restes var om inhalationssteroider skulle ge upphov till atrofier i bronkslemhinnan i analogi med de hudatrofier som man tidigare sett inom dermatologin genom överanvändning av lokalt kortison. Rune Lundgren hade bronkoskoperat några patienter innan behandlingen med inhalationssteroider startade och undersökte samma patienter igen efter 10 års behandling, vilket gav ett helt unikt material som kunde avfärda misstankarna och istället visa på dämpad inflammation och en rad positiva effekter.

Den nya hedersledamotens stora allmänna kliniska intresse och nyfikenhet för nya frågeställningar och angreppssätt ledde honom även in på sömnapnéområdet under slutet av 80-talet. Detta tillstånd hade tidigare varit lite uppmärksammat och Rune tog sig an utmaningen att utreda tillståndet med en, i början egen i hopsatt registreringsutrustning, som riggades upp på en av lungavdelningarna. Detta har sedermera lett till en omfattande och framgångsrik forskning inom sömnapné av andra Umeåforskare.

Rune Lundgren var verksamhetschef för Lung- och Allergikliniken under ett antal år och utvecklade denna till att bli en fullständig lung- och allergiklinik med en stor forskningsverksamhet. Han har alltid varit intresserad av att hålla både klinik och forskning ”i framkant” av utvecklingen, ett arv som dessvärre fortsatt tycks bli svårt att förvalta med allt trängre sjukvårdsekonomi.

Sammantaget är det ett nöje att konstatera att Rune efter att ha hållit en översiktsföreläsning om sin verksamhet under åren vid den nyligen avslutade Lungkongressen i Umeå, mycket välförtjänt utnämns till hedersledamot i SLMF.

Umeå i april 2012

**THOMAS SANDSTRÖM
ELLINOR ÄDELROTH**